

**K.K.T.C.
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü**

Kokonoz Gazetesi'nden Alıntılar

Mezuniyet Çalışması

**Zalihe Erilen
IV B**

950504

Haziran 1999

Lefkoşa / K.K.T.C.

I

ÖNSÖZ

Bu mezuniyet tezi çalışması, Yakın Doğu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü'ndeki Osmanlıca Lisanının geliştirilmesi ve daha da ilerletilmesi amacıyla kaleme alınmıştır.

Çalışmada, K.K.T.C. Milli Arşiv Ve Araştırma dairesinde bulunan Osmanlıca gazetelerden birisi olan “ Kokonoz Gazetesi ” seçilerek yapılmıştır. Bu gazetenin 8 – 14 sayıları incelenerek Osmanlıca'dan günümüz Türkçe'sine çevrisi yapılmıştır.

Karşılaştığım bazı engellerde, okulumun bana öğretmiş olduğu metotlardan faydalandım.

Bu çalışmalarımı yaparken beni yönlendiren değerli Bölüm Başkanım Doc. Dr. Bülent Yorulmaz'a, sevgili ders hocalarım arasında yer alan Arapça Hocam Mustafa Kemal Kasapoğlu'na teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca bana bu gazeteyi sunan Arşiv müdürü ve personeline de saygılarımı sunmayı bir borç bilirim.

Saygılarımla

Zalihe Erilen

III

İçindekiler

Konular	Sayfalar
Önsöz	I
Giriş	II
İçindekiler	III
Sayı 8 :	
a - İttifak ve nifak	1
b - Taşradan gönderilmiştir “ Kokoz’la Kokonoz ”	4
c - Halep’ten “ İki kişi arasında ”	7
Sayı 9 :	
a - İhtar	13
b - Ciddi Muhavere	13
c - Yuhaf Bir Fıkra Daha	17
d - Muhavere	17
e - Dayın Ve Medyun	21
f - Umumi İhtar	24
Sayı 10 :	
a - Ciddi Muhavere	26

b - Mahalliye-i Havadis 31

c - Havadis 32

Sayı 11 :

**a - Canibi Viladette sadır Olan
Beyannamedir 33**

b - Ciddi Muhavere 34

c - Yarış 38

Sayı 12 :

a - İyd-ı Tebrik 40

Sayı 13 :

a - Muhavere 41

Sayı 14 :

a – İhtar İle Küçük Rica 43

KOKONUZ GAZETESİ

GİRİŞ

Bizde ilk mizah gazetesi Kokonoz'dur. On beş günde bir yayınlanıyordu. İlk sayısı 27 Kasım 1896 (27 Teşrin-i Sani 1321) 'de çıkmıştı. Yazarı ve imtiyaz sahibi, Zaman Gazetesi yazarlarından Ahmet Tevfik Efendi idi. Ahmet Tevfik Efendi, Tüccarbaşı Hacı Derviş Efendi ile anlaşamayarak Zaman Gazetesi'nden ayrılmış ve Kokonoz'u çıkarmaya başlamıştı.

Dört sahife halinde çıkan bu mizah gazetesinde, yazıları kimin yazdığı pek belirtilmemiştir. Kokonoz'un idarehanesi, önce " Zaman " Matbaası'nda, daha sonra da " Kıbrıs Adası'nda Lefkoşa da, Kıbrıs Matbaası'nda " idi. Bu gazete, şimdiki Büyük Han'ın bir odasında çıkarılmıştı.

" Kokonoz " , ilk sayısında programını şöyle çiziyordu. " *mesleğimizi uzun uzadıya tarife hacet yoktur. Bir mizah gazetesinin yazacağı şeyler tabii tuhaflıktan ibaret olduğundan, Kokonoz da her yazdığı fıkranın okuyucularını eğlendirip güldürmesine gayert edecektir.* "

" *Şimdiki saha-i matbuatta on beş günde bir isbat-ı vücud edecek olan Kokonoz'umuz rağbet-i umumiyeye mazhar olursa, haftada bir defa olmak üzere neşr olunacaktır.* "

Kokonoz, 17 - 9 - 1897 (1 Teşrin-i evvel 1312) 'de 23. sayısında isim değiştirerek " Akbaba " adıyla çıkmaya başlar.

Ahmet Tevfik efendi 2 - 5 - 1910 tarihinde Mirat-ı Zaman'ın kapanmasından sonra Kokonoz'u yeniden yayınlamaya başlar. Fakat bu defa Kokonoz ancak 9 sayı devam edebilmiştir, 28 Haziran 1910'da kapanmıştır.

KOKONUZ

İttifak ve Nifak

İttifak, bir rabıta-i hüsn ü vifakdır ki bir milletin itıla-yı şanı irtika-yı ünvanı o sayede kabil olur.

Nifak, bir vasıta-i iftiraktır ki bir cemiyyetin imha-yı erkanı efna-yı ümranı anınla hasıl olur.

İttifak, bir makam uluvvi ittisaktır ki vasıl olan bir millet ebediyyen zeval bulmaz.

Nifak, bir tarik-i infiraktır ki dahil olan bir heyet katibeten bulmaz.

İttifak, bir gonçe-i bağ şer-i şeriattır ki şemm eden cemiyyet rayiha-i tıbbiyyesiyle mest medam saadet olur.

Nifak, bir şecere-i zükumdur ki evrak helahel feşanına takarrüb eden bir millet elbette düçar nedamet olur.

İttifak, bir milletin kuvve-i hayatiyyesinin en büyük bir kısmıyedir ki anı mahv ve efna edecek ancak maraz nifaktır.

Maraz nifak, öyle bir illet müdhişedir ki musallat olduğu vücudu değil bir cemiyyeti ve hatta koca bir milleti pek az zaman içinde imha eder. Müttelik bir milletin müddet-medide çalışarak vaz ettiği hedm ve tahrib eyler.

Dünyada ittifak ne kadar makbul bir kerre nazar-ı mutalaadan geçirecek olur isen zaman saadet-i nevebiyyeden beri enzar-ı iftihar ve ibtihacımıza tesadüf edecek o şanlı muhavereler ittifakj ve ittihat sayesinde vücuda geldiğini anlamakta güçlük çekemeyiz. İttihat satyuesinde değil midir ki Osmanlıların şecaat ve besaletlerinin yadı alan kulub-ı ammeyi lezer-nak dehşet etmekte bulunmuştur.

İttifak sayesinde değil midir ki Yavuz Sultan Selim asakir-i nusret müesser mülukanelerinden iftirakı şan hilafetine reva görmeyerek düçar olduğu şir pence illet mehlakesiyle son derecede muzdarib bulunduğu halde müşakk-ı seferiyyeyi ihtiyardan zerre kadar çekinmemiş ve nihayet yolda irtihal-dar beka buyurmuştur.

Nifak siyesi değil midir ki hazret-i Ömer (R : Z) irtihal-dar beka buyurdıkları zaman hilafet kübra-yı islamiyyeye hazret-i Osman (R : Z)'ın cülusları lazım gelirken islamın ikiye inkisamıyla bir

fırkanın hazret-i Ali keremu'l-Lah veche hazretlerini halife etmek efkarında bulunduklarından sahabe-i güzün arasında zuhur eden işbu ihtilaf sabikasıyla nice hun-ı İslamın reyan olmasına ramak kalmıştı.

Yine nifak siyesi değil midir ki kurra-i ayn-ı resul, ve semere-i fuad-ı bütul, seyyidü's-Şüheda, ehl-i beyt hüda hazret-i Hüseyin ibn Ali el-Murtaza (R : Z) efendimiz hun-ı saadet ve şehadetleriyle muarrike-i Kerbela imlâ edilmişti. İttifak sayesinde değil midir ki bu günkü gün mukarr-ı hilafet azma olan İstanbul gibi bir şehri şehir-i azim ile daha nice bilad-ı cismiyye ehl-i islamın dest-i teshirine geçmiştir.

Yine ittifak sayesinde değil midir ki hala levha-i dıllarası kulub-ı Osmaniyyanda mehkuk olan 57 harb ve cidalinde koca bir devlet kuvve-yi's-Şekime Osmanlıların zebun pence-i kahr ve izmihlali olmuştur.

Bir münafik bir koca milleti yekdiğerine düşman can olmak derecelerine kadar vardırarak her fenalığı irtikaba cesaret ettirir, müstakim perişan olmuş bir cemiiyeti bir saat içinde ıslaha muktedir olur.

İttifak bir silsil kavidir ki anı kuvve-i nifaktan başka şikest edecek bir kuvvet na-mevcuttur.

İttifaktır ki bir milleti vasıl akse'l-Gaye-i terakki eder, ittifaktır ki bir cemiiyeti mail tahte'n-Nihaye-i tedenni eyler.

Teessüf, hezar-ı teessüf ki biz rüşte-i ittifakı kabil-i irtibat olmayacak bir surette her parçası kulağımız kadar olmak üzere rize rize ederek zincir nifak ile pi-veste olmuşuzdur. Kurtulamıyoruz çünkü hançer zülm ve teaddiye gerdan-dide-i rıza olan mazlumin gibi bila hareket o zinvir esaret içinde mebhut duruyoruz. Kurtulamıyoruz çünkü anı şikest etmek için bir alet-i ittifaka malik değiliz.

Kurtulamıyoruz çünkü her bir erlerimiz kuvve-i nifak arasında zebun olup kaldığımızdan lezaiz-i dünyeviyyeyi böyle bir esaret daimi altında yaşamakladır zannediyoruz.

Kurtulamıyoruz çünkü kurtulmak yekdiğerimize sarılarak o zincir nifakı kırmağa çalışmakla olur bunda da bir ittifak görünür halbuki biz yekdiğerimize sarılmak şöyle dursun elimizden gelse karşımızdakinin canını almağa, kanını son damlasına kadar akıtmağı istiyoruz.

Tutulmak kolay lakin kurtulmak pek müşküldür. Çünkü tutulmak için ileri kurtulmak için ise geri hareket lazımdır. Halbuki

bizim ettiğimiz hareket daima ileri olup o da ateş nifakı atıbbı maksadıyla değil işaline yardım olmak üzere bir defacık olsun üfleme efkariyedir.

Şikayet mi edelim ? Kimden kime ? kabahatimizi isnad edecek kendimizden başka kim var !

Biz bu müslümanlar değil miyiz ki sinin-i vefireden beri mezhebdaşımız olmayan Hırsiyıyanlarla gardaş gibi çekindiğimiz halde şimdi iki müslüman birbirimizi meskuf neferi kadar düşman görüyoruz.

Biz o müslümanlar değil miyiz ki ecdad-ı azamımızın ittifak sayesinde dökülen şanlı kanlarını hala yad ederek iftihar etmekte bulunuyoruz da anların mesleğini takib şöyle dursun o mesleğin taban tabana zıddı olan mesleği cehaletimizi ilan değil de nedir ?

Makam-ı terakkiye bir çığır açmak ve o suretle islami daire-i ittifaka dehalet meyl ettirmek niyet-i halisasıyla teşekkül etmiş bir cemiyet halkını umumiyetle düşman din tanımak cehaletimizi ilan değil de nedir ?

Arasına teferruka düşmüş bir milleti engüşt nifak ile daha perişan bir hale giriftar olmamak üzere ikaza çalışanları milletin en alçağı, en merdudu, en müfessidi bilmek ve aleyhinde, ahkam-ı mukaddimesi umum ehl-i tevhid için desturü'l-Amel olan şariat-ı mutahherenin hiç bir mümin hakkında istimalini caiz görmediği elfaz gayr-ı meşrua sarf etmek cehaletimizi ilan değil de nedir ?

Şimdi bir kere düşünelim şu bulunduğumuz ahval-i teessüf iştimalimize atf-ı nazar edelim acaba böyle mahv ve perişan olmuş ve hala da olmakta bulunmuş olan bir milletin zamanı mıdır yoksa iftirak.

Bir taraftan ahval-ı vahamet iştimalimizi gösteren Girit ihtilalinde düşar perişanı olan felaket-zedegane cem-i iane yolunda sarf-ı mesai edilmek isteniliyor, diğer taraftan yekdiğerimizi mahv ve nabud etmek için bıçaklar bileniyor.

Bir cihanda cemiyet-i hayriyyeler teşekkül etmiş islami ittihadı davet ediyor, diğer tarafta o cemiyetin perişaniyyetine vasıta olabilecek planlar, entrikalar istimal olunuyor.

Biz hala nik ü bedimizi bilmiyoruz. Eyi fena, fenayı eyi tanıyoruz. Böyle bir millet arasında ittihadın husulü mümkün müdür ?

Islah-ı beynimize çalışanları görmek istemiyoruz ihtilal teklif edenlere tapmak derecesinde itibar, hürmet eyliyoruz ! bu ne cehalet

!. bu ne gaflettir. Artık cümlemizide allah ıslah eylesin, yoksa hal böyle devam edecek olursa encamımız pek vahim olacağına şüphe etmemeliyiz.

Taşradan Gönderilmiştir Kokozla Kokonoz

- Kokoz -Kokonoz ! sana bir iki söz söyleyeceğim beni dinle !
Kokonoz -Bende sana bir şey söyleyeyim mi ? Fesim benlik değil çok söyleyecek isen şimdiden pazarlık edelim de dinleyemem !
- Kokoz -Çok söyleyecek değilim sen yalnız ruh alacak “ ruhlu ” noktalarda eyi dinle, bütün kulağını bana verde ana göre cevap düşün, bul hazırla !
- Kokonoz -İşte burasını biraz müsaade et de düşüneyim. Hele kulak vermek maddesine düşünme – den taşınmadan cevabım hazır ! veremem ya ben sana kulağımı hemde bütün kulağımı vereyim de kulaksız mı kalayım ? Öyle şey olmaz. Sonra ben ne yapacağım, hakkımda söylenen eyi fena sözleri nasıl işiteceğim ?
- Kokoz -Öyle değil canım ! kulağını kes de ver demedim a. Bütün kulağını bana ver demekten maksadım söyleyeceklerimi iyice dinlemek için baştan aşağı kulak ol demektir !
- Kokonoz -Bu nasıl şey ? O hiç olamaz ne ya ! maksadın bana kulaklı babamı diyeceksin ?
- Kokoz -Canım sen her şeyin zahirine göre mana veriyorsun demin ki gibi şimdi de meramım söyleyeceklerimi güzelce anlamak için iyice dinlemeği ihtardır.
- Kokonoz -Be canım işi ben anladım seninle uyduramayacağız ve’s- Selam sen daha birinci sözünden ıstılah perdazlığa başladın ! bende öyle kafa ne gezer bir kere sorsana tahsilin hangi mekteptedir, ne okudun, ne gibi fünundan şهادetname aldın ? !
- Kokoz -A canım sende ! uydurmayacak ne var benim söyleyeceğim zaten iki üç sözdür lakin sen acele ediyorsun da iş uzuyor tahsil mahsil, fünün münun dediğin ne oluyor ay

oğul ! öyle şeyler bizim memlekette taşıyan kim ağırdır ağır ! yahut arayan kim uzaktır uzak ! görmüyor musun ? Mealinden sarf-ı nazar bir gazeteyi serbest okumaktan aciz olanlar ne oluyor !. O senin dediğin tahsil mahsil keffiyeti başka yerlerdedir birini res kare geçirmek lazım geldiğimi mükellef olacağını vazifeye göre o kimsenin derece-i liyakat ve iktidarını, ehliyyet ve istihkakını bi't-Tahkik intihab ve tayin ederler.

Kokonoz -Aferin kokoz dayı ! öyle ise bende başımın çaresine bakayım. Madem ki işler böyledir bende bir baltaya sap olurum değil mi ?

Kokoz -Ana ne şüphe ! hatırında yok mu insan köpeksiz köy bulunca değneksiz yürürmüş ! sende böyle gözleri cehalet perdesiyle kapanmış olanlar meyanında her ne istersen olacağına şüphe mi ediyorsun ?

Kokonoz -Vallahi pek doğru söylersin. Kokoz arkadaş fakat bunun (lakın)'i yok mu ?

Kokoz -(Lakın)'i ne olacak hatırına geldin mi ? Köprüden geçinceye kadar ... derlermiş sen bir de ağızlarına birer parmak bal çal boş keseden dipsiz anbardan şöyle yapacacağım böyle yapacağım, şöyle keseceğim böyle biçeceğim felan felan diyerek bol bol martavallar atamaz mısın ? Veyahut hiç olmazsa birer sigaret olsun veremez misin ?

Kokonoz -Hakkın var kokoz gardaş orası benim hatırıma da geliyordu zaten olanlar nasıl oldu ! orası öyle ama ...

Kokoz -O ama ne oluyor ?

Kokonoz -Sorduğun fazla ! ne istersin olsun ? Kokozluk kokozluk ! daha ne olacak ! sen kokoz ben kokoz sonra ne yaparız ? İşin başı mangır babam mangır !!

Kokoz -Ah sana ne diyeyim şaşkın Kokonoz !üç lakırdı söyleyeceğim işin içinden bin sual çıkarıyorsun maksad uğurunda insan ne yapmaz malını mülkünü, varını yoğunu azar azar satı satı verir.

Kokonoz -Sonra ? !

Kokoz -Sonra Allah kerim !

Kokonoz -Allah kerim ama kapısında derin ufak tefek ipler ile yetişilmez ondan da haberin yok mu ya ? Bana felan da felan semerde kolan diyeceklermiş, yok şan ve itibarım

artacakmış diye bir kaç gurusluk daha doğrusu bir sarhoşa meze olur olmaz denildiği vechile üç beş gurusluk tarlamı marlamı satıp ehliyetsizliğime bakmayarak şan uğurunda ötekine berikine yedireyimde sonra ağzımı Açayım ? Sen beni budadala mı zannediyorsun ?

Kokoz -Baksan a arkadaş ! sen adeta hiddetleniyorsun bundan ma ada muayyetinde de bir sual yumurtluyorsun ! o sual ne oluyor bırakta artık sözümü bitireyim ne varmış dediğin gibi yapanlar budala mı imiş ?

Kokonoz -Budala mı ? ... ! Artık sana doğrusunu söyleyim mi buraya kadar attığın kurşunlara bir şey demedim bu bundan sonraki saçmalarına doğrusu sükut edemeyeceğim ; çatlarım ! be gardaş söyleyeceğin vechile hareket edenlere insan nasıl akıllı der bilemem ki ...!

Kokoz -A canım sende ben sözü bitireyim diyorum sen uzattıkca uzatıyorsun herkesin akıllı veya budala olmasından senin neğe lazım o gibi bir hareket senin işine alıverir mi ?

Kokonoz -Vakıan orası öyle fakat sonra ha dur dur bu sualimin cevabını da ben veririm sonra demedin mi ? Cevabı soğan doğra değil mi ?

Kokoz -Be kuzum nasıl şaşkın adamsın yahu sana sorulana cevap versen a herkesten senin ne vazifen ister soğan doğra ister sarmısak

Kokonoz -Pek doğrusun arkadaş lakin müsaadenle bir şey daha sual edeceğim kanun-ı insaniyyet nokta-i nazardan insan yalnız kendisini mi düşünmek lazım gelir ?

Kokoz -Çattık sen hakikaten dediğin kadar urdum duymaz mankafa imişsin ya ben sana ekmek tahtası derim sen mangal tahtası anlarsın. Ayağım şimdi suya erdi senin meramın beni cevap vermekten aciz bırakarak sükut ettirmek işi anladım, anladım galiba başın ağrımış olmalı ne ise bir iki sözüm kalmıştı anları ve sualinin cevabını gelecek defa görüştüğümüzde inşallah bir ceğiz bir ceğiz söylerim olmaz mı ?

Kokonoz -Olur olur pekala olur hem o vakit istersen ikiceğiz ikiceğiz söyle şimdilik elinden kurtulayım da gelecek

defaya allah kerim sana elbette yine bir kata kulli okurum.

Kokoz -Bakalım kim kime ...

İmza

Raşid

Halebden

(İki Kişi Arasında)

- Nereye gidiyorsun, kokoz ?
- Çalgıya gideceğim, çalgıya gelir misin ?
- Ey haydi gidelim. Aman dur, kokoz, dur
- Ne oldun birader ?
- Ne olacak çamura battım şehrimizin bazı yerleri yaz vakti tozdan, her bir tarafı da kış zamanı çamurdan kurtulduğu yok ki hem,tuh tuh maşallah nazar değmesin bir pabuç eskisiyle bir kaç baş sarmısak asmalı, tenvir fenerlerine bir diyecek yok ! bunlar güzel ışık verecek olsalar böyle kelb geçenlere geceleri çamurlara dalmazlar.ne diyeyim söz söylenmez ki. Ne ise buna da hamd olsun. Ya geçen gece yine böyle fenerlerle münevver bir karanlık sokaktan geçerken ayağımın birisi bir lağıma girmesin mi ?
- Çıldırдың mı sen, bu nasıl söz ? Buna ben inanmadım, yalandır
- Yok, vallahisi yalan değil, söyleyeyim de dinle : Malum ya ! lağım mecraları kaldırımlardan hiç olmazsa elli altmış santim aşağıda bulunacağını erbabı tarafından söylenirken işittim halbuki burada on santim de değil doğrudan doğruya tarik-i tesviyyesinde bulunuyor.
- Anlayamadım, nasıl ?
- Eyi ! senin de kafan ne kadar kalın ya ! bunda anlayamayacak ne var, işte lağımın kapak taşlarıyla sokak kaldırımını bir yani mezkur kapak taşları kaldırım vazifesini ifa veyahut kaldırım taşları kapak taşı hizmetini eda ediyor.
- Ha, işte böyle ince anlatsan a ! fakat bazı mahallelerde mecra doğrudan doğruya sokakla beraber, üstünde kapak taşı felan

yok.buna ne diyeceksin ? Ya hele Fransız Konsoloshanesi civarında bir sokak var ki bir cihetinden öteki cihetine kadar mazallah.

- Ey, ne yapalım birader belediye hangi birine baksın ?
- Şimdi beni söyleyeceksin ha.
- Aman sus, sus. İşte çalğıya geldik. Buyurun girelim.

(Bir Kokoz)

-
- Ne o kokoz lairlik mi ediyorsun ? Ne yazıyorsun bakalım görelim.
 - Git oradan, beni meşğul etme.
 - Aman kokozcuğum gösterde okuyalım.
 - Of sizin gibi adamlardan kurtulmanın çaresi yok ki dinle bakalım.

Pek garibdir çeşm-i dikkatle nazaretse kokoz halimiz sertapa eyvah dünkünden kokoz sahib-i servet miyiz biz ? Bir bakın allah için var mıdır alemde, söyleyin bizden, kokoz

- Aferin sana, sen böyle şeylerde yapabilir misin ?
- Ya, sen beni her cihetten kokoz mu zannediyordun ?

(Bir kokoz)

(Keder Etme Ha)

- Kokonoz ! sana bir şey söyleyeceğim ama keder etme ha.
- Hayırdır. Bana keder edecek şey söyleme ihtiyarım dayanamam.
- Zannederim seni biraz meyus edecek.
- Aman çapık söyle bakayım ne oldu.
- Artık makarına yiyemeyeceksin !
- Sebebi ?
- Sebebi, İtalya Girit, top atmış.

- İtalya Girit'e top atmakla benim makarına yememekliğim mi lazım gelir.
- Evet ?
- Neden. Topun kellesi boğazıma yıklamadı ya.
- Hayır ! bulursun yiyeceksin ama bulamayacaksın.
- Saçmalama. İtalya topu Girit'e attı makarnalara atmadı.
- Evet ! Girit'e attığı için makarna yiyemeyeceksin.
- Hele şunun söylediği lafa bakın İtalya Girit'e top atmış diye ben makarna yiyemeyecekmişim ! budalılık değil de nedir !
- Bulursan ya.
- Neden bulamayacakmışım, düştü ?
- Düşmedi ama düşecek.
- Arkadan yine gelir.
- Artık gelmez.
- Tüccarlar getirtemez mi ?
- Tüccarlar artık makarnanın adını ağızlarına bile almazlar.
- Ne için ?
- İtalya Girit'de top attığı için.
- Hay anasını be ! demek İtalya Girit'te top attı diye gücenmişler de makarnasını alıp satmayacaklar ha !
- Almanya'da yirmi top attığından anında kumaşını getirmeyeceklermiş !
- Öyle ise İtalya ile Almanya soyunsun ben makarnayı evde de yaptırır yerim.

(Muhavere)

- Kokonoz !
- ...
- Birader !
- Yahu ! ne oldun ? seslenmiyorsun ? Yoksa bana muğber misin ?
- Parmağını burnuna götürerek " sus ".
- Acayib ! neden susayım. Laf urucu mu var.
- Urucu olsa eyi. Perhizi, perhizi.
- Ne ? Artık sözde mi yasak.

- Yasak ya ! hem öyle yasak ki adam isen ağzını aç heriflerin ellerinde bışaklar o saat dilini kesecekler.
 - Hay ah ıslah eyleye sebebi ana imiş acaba anlayamadın mı ?
 - Herkesi ten işittiğime göre doğru söylediğimden imiş.
 - Taaccub olunacak şey. Halbuki insan olan haktan ayılmaz.
 - İnsan olan haktan ayılmaz ama ekserisi ayrılıyor.
 - Ey ne yapacaksın !
 - Hiç sükut her şeye kafi. Deveyi gördün mü semerini bile görmedim. Bugün şunu demişler. Herkesin ağzının kahyası değilim. A istedini söyleyebilir.
 - Ey benimle de konuşmayacak mısın ?
 - Seninle mi * Benim kulubeye gelersen içeriye kapanır gizli gizli konuşuruz. Sokakta bir şey sorma söylemem ha gücüne gitmesin. Zira can para ile satın alınmaz.
 - Lakin senin dilinin altında bir şey var.
 - Hayır dilimin altı bomboştur.
 - Canım sözü aksi anlama. Yani bildiğin bir şey var da söylemek istemiyorsun ! değil mi ? Zira can para ile satın alınmaz diyorsun. Bu ne demek ?
 - Ne demek olacak sözün düzcesi.
 - Anladık a lakin sebebi.
 - Efendim sebebi yedinci nüshamın birinci sütununda (Kokonoz'un ciddi bir kaç söz) serluhası altında makaleyi milllete bir nasihat olmak üzere bir çok imkar sarf edip fikirler yorarak kaleme aldığım halde elbette bir hüsn ü teessür hasıl edeceğini ümit etmekte iken bilakis su-i tesir vücuda getirdi. Yirmi seneden beri yekdiğeriyle uğraşmayı bir eğlence makamında telakki etmeğe alışmış olanlar milletin ittihadı hakkında yazılan öyle bir makaleden hoşlanmayarak her biri kendi keyfine göre bir mana vermeğe her kelimeye bir kulb takarak bir noktaya çekmeğe başladı !.
- Suretleri müstakim, siretleri sakim olan bir takım budalalar akıllarının kısıklıklarıyla beraber işe karışarak aleyhimde ağızlarına geleni söylemekten çekinmedi !.
- Doğru sözden haz ettiklerini yalancılardan şiddetle nefret eylediklerini söyleyenler benim doğru sözlerimi kabul şöyle dursun son derece de bir gazab ile reddettiler !. ve maa mafiye doğrudan haz etmediklerini gösterdiler !.

Nasihatı şeytanet makamında telakki etmek istidadıyla müteid bulunanlar o makaleyi kıraat ettikten ve bazıları da dinledikten sonra o istidadlarını isbatta zerre kadar tereddüd etmediler !.

Kendi terbiyelerine benimkini muvafık bulamadıklarından beni de o yolda terbiye etmek için evvela sopaları saniyyen de vücudumu ortadan kaldırmak ve bu gibi millete nafi nasihatları duymamak üzere bıçaklar istimaline kadar kalkıştılar.

Elhamdüllah ala dini'l-İslam ced-be-ced müslüman olduğum halde mela-i nas arasında ismimi Hristiyan ismiyle yad etmek gibi bir küstahlığa cesaret ettiler.

- Devletine, milletine otuz altı sene sadakane hizmet etmiş bir müslüman Osmanlının evladı bulunduğum ve kendin ise elhamdüllah Kuran-ı Azimü's-Şanın hafızı olduğum gibi evkat-ı hamseye dahi ala kadru'l-Beşeriyye müdavemetten bir an geri kalmadığım halde aslımı neslimi bilenler tarafından ismim Hristiyan ismine tebdil olunarak Yorgi veya Nikoli yad edildi. Bunu hangi müslüman kabul eder ? Ehaliyi ittifaka davet etmişim neme lazım idi benden başka musallih yok mu idi. İşte bu cihet hatırıma gelince kabahatin kaffesi de bende aldığına hükm ediyorum lakin ne yapayım milletimin bu suretle teferrukaya düşmesini cemiiyet-i milliyeme reva görmediğimden o yolda bir keç söz söyledim kaşına söylemiş ola idi. Beş altı seneden beri gazetelerin enva nesayihle ıslaha çalıştığı bir milletin mesleklerini zerre kadar tahrife muvaffık olamadıklarını bildiğim halde düşünemedim.cenab-ı hakk habir ve basirdir benim ismim tebdil olunmakla dinim de tebeddül etmez. Lakin ne faide ki millet ahara karşı beni tekfir edenlerin müslüman olduğuna teessüf ettim. Anın için avama nasihat makamında katıyyen bir şey söylemeyeceğim biraz da sükut edeceğim. Bakalım anın içipte ne cezaya müstahakk olacağız.
- Kokonoz ben sana bir şey söyleyeyim mi böyle cehaletle meluf olan bir milletin ıslahına çalışmak bir cisim camitten sual sormağa benzer çünkü herifler zincir ile çeksen yola gelmezler.

İane

Girit ceziresinde şimşir melanet rasas hırs adavetle insafsızca mahv ve na-bud edilen ihvan-ı dinimizin bi-kes ve bi-vaye kalmış olan aile-i felaket-zedelerine bir muavenet-i milliyye ve insaniyye olmak üzere müfti-i beldemiz faziletli hacı ali Rıfkı efendi hazretlerinin riyaset fazilaneleri tahtında olarak erbab-ı hamiiyet ve gayretten mürekkeb teşekkül eden komisyonun gayretiyle çide edilen ianenin mecmui Kıbrıs Gazetesi'nde mutalaa olunmuştur malumdur ki muavenet gına değil seha iledir. Bu kadiyyeden olmak üzere ashab-ı hamiiyet ve sehavetten piyade yerli zabtiyelerinden bir çokları işbu iane defterine isimlerini kayd ettirmeğe gayret ettikleri gibi İzmirli Mustafa efendi nam-ı zat on şilin vermiştir ki sairlerine kıyasen şayan takdir ve tahsin bir derece deibraz hamiiyet eylemiştir. Bu zata umum Girit islamları tarafından arz-ı teşekkür ederim.

Muharrer ve Sahib-i İmtiyaz : Ahmet Tevfik

Sayı : 9

Tarih : 19 Mart 1312

KOKONUZ**İhtar**

İhtarım galiba dördüncü defa olmalıdır. Abone bedelatından medyun bulunan zevat-ı kiram paraları göndermelidirler. Beyhude avuç sıkmakta mana yok. Çünkü ne vakit olsa verilecektir. Halbuki bedeller peşin olacaktı galiba iş aksi anlaşıldı, peşin yerine son kaim oldu.

Pul, kağıt, mürettib, mürekkeb para ister parasız iş görülmez. Bunun için bedelatın sürat-ı mümkün ile gönderilmesini fevkaalede rica ederim.

(Ciddi Muhavere)

- Kokonoz ! şu kerime ne dersin ? Zannederim ki : Girit ihtilali üzerine Yunanistan'ın hareket tecavüzkarane ve hukuk Avrupa devletleri tarafından nazar-ı itinaya alınarak bir çare-i hasenesine bakmak lazım gelirdi. Halbuki şimdiye kadar duvel-i müşar ileyhim caniblerinden vuku bulan teşebbüsat heman bir kedinin bir fareyi tahvifi kabilinden olduğu umum tarafından enzar-ı teessüf ve hayretle müşahide olunmaktadır.
- Avrupa devletleri devlet-i aliyyenin umur-ı dahiliyyesinden bulunan her türlü işe şimdiye kadar enva müdahale de zerre kadar kusur etmedikleri gibi hiç birini de devlet-i aliyye namına karlı bir surette netice pezir edememişlerdir.
- Girit ihtilal evveliyyesinde asileri tedmiren tedib etmek üzere osmaninin vukubulan teşebbüsatına Avrupa uzattıkları dest-i mümanaatla asatı bir o kadar daha şımartılar adem-i tedibleri yolunda Avrupa'nın müdahalasini gören hainler efal-i cinayetkaranelerini, hareket-ı müfessid tecviyanelerini artırdıkça artırdılar, nihayet duvel-i muazzamanın efkar-ı sulh-perveraneleri vechile arzu ettikleri imtiyazata da nail oldular. Avrupa, devlet-i aliyye tarafından ita edilen imtiyazat malume üzerine Giirt melunlarının gösterdikleri suveri bir sükuta tamamıyla kani olarak asayişin iade olunduğundan bahsla

cezirede bulunan otuz altı bin askerimizden kalelerde kafi miktarının ikamesiyle ekserisinin geri alınması münasib görerek işi o suretle hitam pezir ettiler.

- Bugünkü halin yirmi sene sonra mucib olacağı vahameti tahmin üzre keşf etmekte olan Avrupa devletleri Girit ihtilal ahirinin zuhuruyla mazlumin-i islamiyyenin her türlü tacavüzat-ı saikasıyla hun-ı şehadetlerinin umumiyyetle denecek derecede reyan olacağı ihtimalini düşünmekte acaba mazur mu idiler ?
- Devlet-i Osmaniyyeyi, umur-ı dahiliyyesini arzu-yu vicdanisi vechile ıslaha çalışmaktan şiddetle men eden Avrupa devletleri Yunan'ın tecavüzat ve taarruzat gayr-ı maraziyyesine mani olmakta acaba ne mahzur hissediyorlar ?
- Ne bileyim ! Yunan'a o iltimatınlar verilmiş, üç gün ruhsat ita kılınmış muvaffakat etmediği halde kuvve-i ceberiyeye ile Giritten tard olunacağı katiyyen bildirilmiş, bir nümayıştan başka bir şey olamayacağı gün gibi aşikar olan top dumanlarından cezirenin etrafında siyah bulutlar teşekkül ettirilmiş ! halbuki Yunan bunları davul zurna makamında telakki etmekten geri durmayarak işinde evam ediyor ! hem devam ediyor, hemde verilen iltimatınlara karşı (ben kendi reyimle çıkmam siz geliniz de cebren çıkarınız) gibi tahkirane cevaplar vermekten de zerre kadar çekinmiyor !
- Acaba Avrupa'nın bu bir dahiliyyesine duvel-i muazzamanın müdahale etmesi hukuk-ı milliyyeyi muhafaza, asayiş-i lazimeyi iade ve vikaye-i maksadından ibaret ise hani ya hukuk-ı islamiyye ? Anlar neden muhafaza edilmiyor ? Yoksa Yunani'lerin zulm ü itisafı daha hadd-ı gayeye varmamış mıdır ? Acaba Avrupanın efkârı nüfus-ı islamiyyeden bir fert kalmayınca kadar sabır edipte andan sonra mı zulmün vücudunu tasdiktir !
- Galiba öyle olmalı ! çünkü Girit ceziresine vukubulan tecavüzü eğerce zuhur eden ihtilal ve fesadın teskinine, asayişin iadesine çalışmak maksadından ibaret olduğunu iddia ederse bendeniz bu sözü katiyyen reddederim. Çünkü asayişin iadesine hizmet edecek olan bir devlet başına topladığı otuz bin eşkıyayı telsih ederek yalnız ehali-i islamiyye üzerine gösterdikleri hücumlarla biçareleri bir tane kalıncaya kadar mahv ve telef etmeğe ve Girit ceziresinde nüfus-ı islamiyyeden bir fert bırakılmamağa kadar kasdetmez mi ! eğerce Avrupa devletleri böyle bir itikadda

bulunurlarsa pek büyük hata ediyorlar çünkü Yunan'ın Girit'e vukubulan tecavüzü ehali-i islamiyyesiyle Hristiyanıyyesi beyninde ahval-ı mütezadeyi ber taraf etmek için değil bi'l-Ahar tayinde mütereddid bulunduğum bir, veya bir kaç devlete arkasını dayayıpta cezireye bir pençe-i istimlak armak üzere evvelce kutduğu bir turşudan ibarettir.

- Yunan'ın Girit tecavüzatına karşı duvel-i muazzamanın mülayimane bir ! surette davranmaları mı zihab acizanem gibi Yunan'ın bir veya birkaç devlete arka verdiğiinden naşı şayet bu babda ihbar edilecek olursa bir harp umumiden hun etmelerinden ileri gelmekte ise nihayet her şeyden mahrum olmuş biçareler gibi ellerini oğuşturarak “ artık çaresiz ” yollu bir cevap ile cezireyi Yunan'a vermeli mi demek isteyecekler ! yoksa bu küşkül nasıl bir faaliyetle pekleşecek bilemem !
- Devlet-i Osmaniyye hudud-ı Yunaniyyeyi nasıl bir kuvve-i cismiyye ile tahşid eylediğine Avrupa tamamıyla vakıf oldukları gibi işbu tedarikat neticesinin neye münzir olacağını da anlamışlardır değil mi Kokonoz ?
- Ana şüphe mi vardır ? işte sıra bu sıradır. Avrupa Yunan'ın ayağı çelinmiş bir abdal misali başı aşağıya ayakları da havaya doğru gitmesindeki komedyayı sahne-i siyasette temaşa etmek efkerında iseler geri çekilmelidirler ki o zaman okumayanın ikinci perdesinde nasıl bir facialar zuhur edeceğini hakikat nazarıyla seyr etsinler.
- Kokonoz ! herkesler diyorlar ki : Avupalı'lar her şeye insaf nokta-i nazarından muhakeme ederlermiş.
- Bendeniz bunu ikiye taksim ederek yalnız cihetini tasdik ederim tasdik ettiğim cihet şurasıdır ki eğerce Osmanlıdan başka bir devletin memalikinde ufacık bir gürültü baş gösterecek olursa o zaman Avrupaca her şeyin insaf nokta-i nazarından muhakeme edileceğine eminim, lakin memalik-i Osmaniyyede iki kişi hususi olarak yekdiğeriyle bir Arab'da vücuda getirecek olursa o zaman aradan insaf minsaf kalarak başka bir şey girer ki o da şu Araptayı nasıl daire-i siyasete alalımda bir külahta biz kapalım cihetidir delil mi istersin ? İşte Mısır, işte Bosna Hersek, işte Kıbrıs !
- Eğerce umumiyyetle her iş insaf nazarıyla görülecek ola idi bugün ne İngiliz Mısır ile Kıbrıs'ta ne de Avusturya Bosna ile herkeste bulunmayacaklardı.

- Yunanlı'ların Girit tecavüzü, Avrupa nazarında adeta bir cinayet makamında telakki olunmalıdır değil mi Kokonoz ! çünkü bir devletin ruhsatı olmadığı halde taht-ı hükümrannisinde bulunan bir mülke hud-be-hud tcavüzatta bulunmakla sahibinin izni olmayan bir haneye girerek içindekileri dökmeğe haneyi yed zabtına almak üzere her bir erlerini kahr ve tedmir etmeğe cesaret etmekte hiç bir fark görmüyorum.
- Böyle bir fiili mütecasir olanların tedib ve terbiyeleri nasıl tabi bulunduğu hükümete ait ise Yunan'a tecavüzat hukuk şikanesinden dolayı muamele-i lazimenin icrası da duvel-i muazzamaya ait bir meseledir. Halbuki duvel-i müşar ileyhim buralarını vazife bile edinmeyerek hukuk-ı islamiyyenin pay-ı mal olmasına muavenet denecek bir nazar bi-kaydı ile bakmakta devam ediyorlar. Yunan, devletlerin bu yoldaki hareketlerini gördükçe Giritten elimi çeker !.
- Fikrin pek doğrudur arkadaş zira Avrupa devletleri Yunanı Giritten çıkarak isteseler id elleyi mütecaviz zırhlı sefineleriyle cezirenin etrafı muhasara edildiği halde Yunan tarafından sevk edilen beş kıta nakliyye vapuruyla dört aylık mühimmat-ı harbiyyenin cezireye ihracı mümkün olamazdı.
- Ey bu didişle işin neticesi neye müncir olacak ?
- Benim bu yolda sükutum musuki yerine geçer çünkü her ne söylesem matuhdur, saçıma sapan saplıyor diyecekler nasıl ki geçen haftaki gazetem bir zat tarafından kıraat olunurken benim gibi Kokonoz'un birisi (atınız elinizden o gazeteyi, okunacak şey bile değil) dediği gibvi ! anın için bu hususa dair cenab-ı hakk neticesini devlet ve milletimiz hakkında hüsn ü hayr ile husul-pezir etsin duasından başka bir şey demekten mazurum.
- Kokonoz ! o dediğin adamı ben pek eyi bilirim bazı gazete okurken tesadüf ederimde gülmekten bayılırım gazetenin yazılarını gözlerinin içine kadar sokuyorda yine layıkıyla göremiyor ! hem bilirmisin nasıl okur " mim okura mu hi elif ha mu ha be o sütun be muhabe r o sütun ha muha be o sütun be muhabe r o sütun reh " muhabere artık gazeteni bu suretle okuyan adamında sözüne ehemmiyyeti vereceksin ?
- Hayır efendim ! şahsının bile nezdinde zerre kadar ehemmiyyeti yok, yoksa sözünün. Yolu gelse ağzıma bile almazdım.

(Tuhaf Bir Fıkra daha)

Birgün iki seyyah dolaşa dolaşa bir nehre gelmişler yol yorgunluğunu gidermek üzere çayın kenarına oturmuşlar o sırada karşı taraftan bir tilki koşarak gelip heman suya dalmasıyla yüzerek çayın öte tarafına geçmiş tilkinin bu halini gören iki arkadaşın birisi diğerine ;

- Gördün mü birader ?

Tilki koca çayı geçipde kuyruğu suya batmadı demesi üzerine diğeri ben gördün battı demiş. Öteki hayır batmadı der demez birini hayır battı diye işi uzatmışlar derken tilkinin kuyruğu suya battı idi yok batmadı idiiddiası büyüyerek iki arkadaş boğaz bağaza gelmişler. Nihayet öte taraftan bir adam zuhur ederek bunları yekdiğerinden ayırıp barıştırmış bu iki arkadaş barış görüş aldıkları gibi yollarına devam etmişler. Yedi sekiz sene daha icra-yı seyahat ettikten sonra bu defa on kişi oldukları halde bi't-Tesadüf yine nehr-i mezkur vivarına gelerek li-ecli't-Teneffüs bir tarafa oturmuşlar. Musahabet arasında içlerinden birisi ;

- Hatırında mıdır arkadaş bir vakit burada oturuyorken bu çaydan bir tilki yüzerek geçmiş idi idi kuyruğu suya batmamış idi der demez muhatabı hayır battı idi, batmadı idi, battı idi derken haydi yine boğaz boğaza gelerek gavgaya başladılar bu hali gören diğer arkadaşları kemal-i hayretle işin bir incir çekirdeğini doldurmayacak kadar ehemmiyyetsiz olduğunu anlayarak heman münazaanın o günü almışlardır.

(Muhavere)

- Kokonoz ! bir müşkülüm var sual edeceğim cevap verecek misin ?
- Keşkülün mü var ?
- A birader ! bir sözümü doğru anladımğım hiç hatırıma gelmez ki : Benim bir müşkülüm var derim sen keşkül anlarsın.
- Canım sen bir keşkülüm var, soğan getireceğim, çorap giyecek misin ? Demedin mi ?

- Böyle münasebetsiz sözün ne lüzumu var ki söyleyeceğim ! ben sözümü sohbetimi bilmez adam mıyım ?
- Ben sana bir şey söyleyeyim mi ? Bana anamın babamın dilinden söyle ben öyle keşkülden müşkülden bir şey anlamam.
- Keşkül demedim a birader ! müşkül, müşkül yani anlayamadım bir şey var mı soracağım demek istedim.
- Her soracağın şeyi bana mı danışacaksın git sor, anla ben senin kahyan değilim a !
- Öyle değil kazın ayağı !
- Ya nasıldır tavuğun kursağı
- Sana soracağım sana * Sen eskilerdensin elbet bilirsin.
- Eski baba keder
- Yok a birader eski demekten maksadım ihtiyarsın
- Ha ! ... lakırdıyı doğru söyle
- Ey nasıl ?
- Elhamdülillal eyiyim biraz evvel başım ağrıyordu lakin şimdi geçti.
- La havle ve la kuvveten canım nasıl söyleyeceğimi dinlemeğe kara verdinmi demek istiyorum.
- Burası Parlamento Meclisi midir.
- Kokonoz ! galiba bugün yine söz anlamadığım bir saate tesadüf ettim.
- Söylediğin lakırdılar karşılıksız kaldın mı ?
- Öyle saçma cevaplar vereceğine daha eyi sükut et.
- Sen biliyorsun.
- Beni dinle. Soracağım şey mühimdir. Aklını başına topla da cevap ver anladın mı ?
-
- Ne ya sükut ettin.
-
- Demek seni usandırdım ha ! beni sükutunla koğuyorsun öyle mi ? Pekala ! bir kerre daha gelirim iki yaz.
- Ne ters herifsin be ? Hem sükut et dersin, hem de sükut edince zır zır edersin.
- A birader zaten sen her şeye aksi anlarsın. Sana sükut et dedimse efkarım saçma sapan söyleme demektir. Haydi bana vecap verde gideceğim işim gücüm var. Ben senin gibi avareci değilim.
- Tama tamam, öyle ise sor bakalım yine ne yumurtlayacaksın.
- Malum a ...

- Hayır ! daha neresi malum. Bir şey söylemedin ki malum olsun.
- Ya lakırdı ağzımdan çıkmadan birden cevap verirsen böyle olur mu ?
- Ucu bir tarafa ilişmiş olmalı ağzını açıver bakayım.
- Vazgeçeceğim ha ! zira uzun ettin.
- Peki peki söyle bakalım.
- Malum a ...
- Canım malum değil dedim a. yine malum a deyip gidiyorsun.
- A dirader söyleyeceğim şey sence malumdur. Lakin alt tarafını beklemiyorsun ki.
- Yahu ! yahu söylemediğin şey bence nasıl malum olur.
- Oldun malumdur. Söyleyince anlayacaksın.
- Pakala ! söyle.
- Malum a bizim kulübe.
- Ha 1 senin evimi tarif edeceksin. Evet bir kaç defa gittim biliyorum. Hani ya şu daima her gelene saldırır bir de beyaz dişi köpeğin var idi hala o köpek durur mu ?
- Yerin dibine girsin söyleyecek mi de şaşırdım.
- Ha ! sahih bir şey soracaktın. Kusura bakma kulübe dedikte bidenbire senin evdeki köpek hatırıma geldi ne hal ise devam et.
- Usandım ha !. haberin olsun.
- Ey devam et dedik a.
- Bizim kulübenin, odasının, tavanının, tahtasının çivisinin biri geçende hareket arzdan bir parmak kadar dışarıya fırlamış. Şayet benim oğlancığın başına düşerse zarar eder mi etmez mi ?
- Teessüf ederim ki soracağın adamı bulamamışsın.
- Kime sormalı idim ? söyle bakayım.
- Tımarhaneciye.
- Tımarhaneci keşf sahibi mi ?
- Hayır keşfe hacet yok ki, yakandan tutuduğu gibi haydi içeri.
- Nereye içeri birader ?
- Arkadaşlarının yanına.
- Hangi arkadaşlarımin ?
- Tımarhane odasındaki
- Ben deli miyim ?
- Bana sormaya ne hacet bir kerre سوالini düşün, o zaman deli misin, akıllı mısın sende anlarsın.
- Her سوالin bir cevabı yok mudur ?
- Evet var.

- Öyle ise ne cevap vermezsin ?
 - Bu sualine tımarhaneciden başka cevap verecek kimse bulamazsın beyhude nefes sarf etme hem doğru doğru dos doğru. Bir daha bana böyle soracak olursan tımarhaneciye seni ben kendi elimle teslim edeceğim anladın mı ?
-

- Kokonoz ! haberin var mı ?
 - Hayır ! ne olmuş ?
 - Yunan ! Osmanlı ile harb edecekmiş diyerek Kıbrıs'tan altmış mütecaviz Hristiyan gitmiş
 - Nereye ?
 - Yunanistan'a asker yazılmağa, Osmanlı ile harb etmeğe
 - İnanma
 - Nasıl inanmayayım. Herifler vapura girmek üzere Tuzla İskeleyi'ne gittiler.
 - Gitsinler
 - Ey ! gitsinler gitsinler ama işte gittiler
 - Ey gitsinler be herif belki denize seyr etmek için gittiler
 - Hayır iş öyle değil bugün haber aldım vapurla gitmişler papaslar tarafından okunmuşlar.
 - Ha ! demek herifler olacaklarına katiyyen emin olduklarından okunmuşlarda sonra gitmişler aferin be ! akıllı herifler imişler lakin öyle altmış kişinin ne ehemmiyeti var ! hiç olmazsa ya umdurmali ya dondurmali.
 - İşittiğime göre daha gidecekler imişler
 - Gitmeli ya, gitmeli ya bizim cesur Hristiyanlarımız pek çoktur lakin birader korkarım bu giden herifler askerin çokluğunu gördükleri anda yürekleri kopacaktır zira bunlar can vermeği kolay zannediyorlar.
 - Belki bu gidenlerin cümlesi de ahretten gelmişler
 - Ya ahret Bandobuli Çarşısı mıdır da bir kapısından girip öteki kapısından çıkacaklar ? Hay koca palikaryalar ? Haydik bakalım öyle elli ile altmış ile bitmez biner biner.
-

Muharrerin birisi mühim bir encümen mahsusda güzeran eyleyen bir mübahase-i siyasiyyeden malumat almak merakına düşerek encümen mezkurede aza olan bir asilzadeye sokulup meramını ifade etmiş.

Asilzade -Bu ısrara vukuf hasıl etmeğe bu kadar şiddetle merak ediyorsunuz ha ?

Muharrer -Evet efendim.

Asilzade -Öyle ama size bu size tevdi edecek olursam bari muhafazasına muktedir olabilir misin ?

Muharrer -Ana şüphe mi edersiniz efendim ? Kendisine tevdi olan ısrarı faş edenlerden daha münasebetsiz bir adam olamayacağını fehim edebilecek kadar terbiye görmüşümdür.

Asilzade -Öyle ise benim de o münasebetsiz adamlardan olmadığını lütfen inanarak ifşa-yı ısrar için bendenizi mecbur etmemenizi rica ederim demiştir.

(Dayın Ve Medyun)

Dünyada borçlu olmak gibi bir hal yoktur derler öyle derya ! borç gibi mizac bir şey olmaz bunun daha fenası nakıs ve bed-huy bir adama medyun olmakta vay öyle bir alacaklının eline düşen medyunun haline. Çünkü herif işini gücünü ve belki de rahat ve huzurunu terk ile medyunun muamelat dad ü settende ve cihet-i maişetinde tekamül ve israfını teftiş ve taharriye nasb-ı nazar dikkat eder. Alacağından başka bir şey düşünmez, medyunun yediğini içtiğini oturduğunu gezdiğini çok görür daima tasarruf tavsiye eder ister ki medyun daha borcunun tediyesinden başka bir şey düşünmesin. Yemesin, içmesin uyumasın el-Hasıl ne yaparsa yapsın parayı versin. Mesela dayın medyuna hitaben : Canım komşu şu yapmağa uğraştığın şeyler nedir ?

- Medyun efendim hanemin bu ciheti biraz tamire muhtac olmuşta anı tamir ediyorum
- Güzel ama şimdi tamir için bir çok para sarf edeceğiz.
- Elbet parasız iş olur mu ; parasız tamir etmek bir usulünü bilir iseniz fena olmaz.
- Pekala ama bu tamirler felan o kadar elzem midir ?

- Olmazsa yaşar mıyım ?
- Vay borcunuzun tediyesinden daha ehemmiyetli ikdamdır ha ? Veyahut başka bir vadede izaç için :
 “komşu senin tutumunu beğenmiyorum bana pek müserref görünüyorsun bütün işlerin miras-ı yedicedir. Güya düşünecek borcun yoğunmuş gibi oturupta ordu tecdidi ile uğraşıyorsun öyle şey olur mu ! ben senin ordu tanzim ve tezyid edişinden hiç bir vakit korkmam, çünkü kuvvetimin derecesini gösterdim artık istediğin kadar ordu tecdid et vazifem bile değil, lakin borc demekle döğünür malum a ... Böyle şeylere sarf edecekğin parayı zimetine mahsuben veripte borcun daha çabık kurtulsan olmaz mı ? Daha doğrusunu ister misiniz ayıbı değil a ben sizin şu borcu tediye edebileceğinize inanamıyorum affı edersiniz kendimi temin için bana istiğlal etmiş olduğunuz mahaller ehalinin mutasarrıf oldukları kaffe-i emlak ve eşyanın kıymet ve miktarını bilmek üzere bir defterini tanzime mecbur olduğum gibi sözler söylemesine medyun ne diyebilisin. bOrcun var ise vermeğe say ile birader dayın yüzü görmek kişiye her gün ölümdür.
 Bir yüksek binanın üst katta pencerelerin etrafını boyamakta olan bir ressamı gözetmekte olan efendinin birisine orada bulunanlardan birisi
- Ressamı bu kadar dikkatle temaşa etmesinin sebebi ne olduğunu sual edince efendi
- Ben gazete muhbiriyim demiş ve bu sözden sail daha ziyade meraka düşerek
- Öyle ise daha ziyade merak edecek şey ! eğer sizde ressam olsa idiniz sanatdaşınız olduğundan maharetini temaşa eyliyorsunuz der idim. Halbuki gazete muhbiri ile ressamın arasında hiç bir münasebet göremiyorum demesi üzerine efendi cevaben münasip şu oluyor ki bir gazetelere yazdığımız havadislerin ücretini satr hesabıyla alıyoruz demiş ve diğeri de
- Ey sanki bundan ne çıkar ? Öyle bir surette söz söylüyor sunuz ki merakım azıttıkça diyerek efendiyi izaha mecbur edince efendi canım bekliyorum ki şayet ressam şu dördüncü kattan aşağıya doğru yuvarlanı verirdi uzun uzadıya yazacak bir havadise muvaffak olursam beş on gurusu alırım ne yapayım çoluk çocuk sahibiyim anın parasını çıkarmanın yolunu aramalıyım değil mi ? Demiş.

Bir uşak aldım yanıma hizmete
Çattı başım bir budala

Gelmez eve kahvede gündüz gece
İşte becermekte maharetlice

Ortada kalsa azacak bir yemek
Gizlice yer beklemeden söylemek

Tencere matbahta kalırsa açık
Kuş gibi toplar otunu çarçapık

Çarşıya gitmez uşak ister evde
Her yemek üstünden içer bir suda

On gurus aylık veririm çok demez
Her ne verirsende alır yok demez

Hali bulursa otayı alaman
Bulduğunu kaldırarak bi-keman

Bahçedeki meyveleri peyledi
Fare gibi hepsini miskin yedi

Ağzıma bir tatlı limon koymadım
Hep yedi hain kokosun doymadım

Görseniz ama ne de ahmak durur
Tilki gibi olduğu yerde uyur

Gül de musibet kaşınır her zaman
İğrenir elbette bu hale bakan

Şöyle kazıl tencere sanki başı
Öyle kokar ki usanır kardaşı

İşreti var kahide uynar kumar
Kalsa ceybte para çalar

Hem müzevver hem de ne peyder deli
Cümle rezillikte takınmış zili

Bin kerre kovdum yine gitmez şerir
Sürgülerim kapıyı damdan gelir

Bir gece hiddetle demiştim ana
Yok mu yüzünde bre adam hayya

Bardağı kaptı uracaktı bana
Gözleri döndü herifin adeta

Perdeyi indirdim o saatte ben
Def ediverdim gazabı ortadan

Şöyle mülayim iki söz söyledim
Sen bana bakma a mübarek dedim

Haydi otur keyfine bak arslanım
Al şu ufak bahş şeyde köhlanım

Avcuna bastırdım iki yirmilik
Yirmiliğin de biri geldi delik

Avcı dururken daha öyle açık
Savışı verdim oradan çarçapık

Bulsa beni yalnız evde demek
Olduracakta bu musibet köpek

Gelmedi hiç başıma böyle bela
Çaresini söyleyiniz siz bana

(Umumi İhtar)

Efendiler hazaratı ! evlad-ı arabtan genç bir kadıncağız birisi
kocağında diğeri üç dört yaşlarında iki çocuğu ile zevci tarafından
terk olunarak gayet sefile bir halde bırağılmıştır.

Bu biçare garibü'd-İyar ve pak damin olmakla beraber son derecede düçar fakr ve zaruret olup tesel etmek içinde yol sokak bilmediğinden üç günden beri haber alınmış ve cemiyet-i hayriyye hamiyet-mendani taraflarından toplanılan beş on guruş kendisine gönderilmiştir. Kimseye halini arz etmeğe hicap iffeti mani olan bu kadıncağıza islamiyyeten, insaniyyeten, hamiiyyeten iane etmek isteyen zevat-ı kiramın bu kadının kim olduğunu anlamak ve edeceği ianeyi de teslim etmek üzere bulunduğu mahallesi sana neden fabrika memuru Rıza Efendi'ye müracaat eylemeleri ihtarını vazife-i insaniyyemden add eylerim.

Muharreri Ve Sahib-i İmtiyaz : Ahmet Tevfik

Sayı : 10

Tarih : 2 Nisan 1312

KOKONUZ

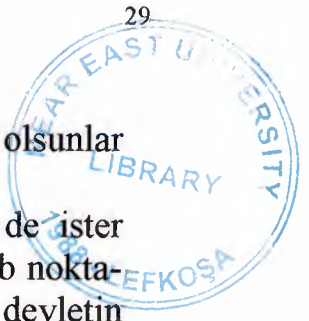
(Ciddi Muhavere)

- Kokonoz ! gazete okuyor musun ?
- Girit meselesi zuhur edelinden beri yalnız bende değil herkeste gazete okumak hevesi o kadar tezayüd etmemiştir ki insan taaccüb eder.
- Tabii, herkes din gardaşlarının ahvalinden haber almak ister.
- İş öyle ya ! lakin okuyupta yalnız anlamakla kalsalar eyi ! haber ! bilen bir söyler bilmeyen bin beş yüz elli. Şöyle olsa idi böyle olacaktı. Yok harb olsa idi Yunan'ın burnunun direği, öyle sözler ki deve güler taş patlar.
- Canım senin herkesin kıl vikalinden ne vazifen sen benim soracağım şeye bak.
- Söyle bak.
- Şu Girit meselesi nasıl olacak ? Ahval-i cariyeyi ben o kadar beğenemiyorum. Bu babda fikrin nedir ?
- Alınan teldraflara nazaran Avrupa diplomatları bu meseleyi deve kalkmayıp çak avutmadan netice pezir etmek istedikleri anlaşılıyor. Lakin benim fikrime kalırsa devletler bu hususda bir noktada birleşmiş değillerdir. Zira İtalya'nın hareketi Yunani istishab olduğuna açıktan umumi ikna etmiştir. Duvel-i muazzama meyanında İtalya'nın peyrev olduğu bir devlet daha vardır ki evde sahriyyet saikasıyla Yunan'ın müstefid olmasını arzu etmektedir. İngiltere cezireyi Yunan'a kaptırmamak fikrinde bulunuyor. Avusturya gözlerini cisim bir noktaya dikmiş duruyor İtalya'da Avusturya'da gözlerini top dumanlarıyla kör ederek o noktaya kabza-i teshirine geçirmek fikriyle yaşıyor Fransıza gelince o da şayet bu sırada bir gürültü çıkacak olursa öteden beri göz diktiği mahalle bir demiri atmak istiyor Almanya bir gürültü olduğunu arzu etmeyerek yalnız şimdilik hukuk-ı Osmaniyyeyi muhafaza ile iade-i asayişe çalışmak hevesiyle Yunan'ın cezireden ihracını ve sahib-i meşruuna teslimini istemekle beraber asayişinde adada istikrarını murad ediyor fakat bu iade-i asayiş meselesinin Devlet-i Osmaniyyenin arzu-yu vicdaniyyesi vechile orada bir takım ıslahat

icrasıyla mı yoksa Avrupa'nın bundan evvelki müdahaleleri gibi bir müdahale ile duvel-i muazzamanın istedikleri surette mi olmasını efkar eyliyor burasını şimdilik mechuldür.

- Pekala ! buralarını anladık lakin siz devletlerin yalnız efkar-ı siyasiyyelerini söylemekle iktifa ettiniz bu tezadd-ı efkardan ne netice hasıl olabileceğini mübhem bırakınız.
- Evet orasını da söyleyeceğim duvel-i muazzamanın Girit meselesini sessiz sedasız yoluna koymak istediklerini söylemiş idi. Halbuki ahiran efkar-ı mütezadelerinin buna mani olmakta olduğunu isbat eyledim. Şimdi dinle Yunan Girit'ten çıkar hem de bir saatte oralarda nam ve nişanı kalmaz fareler gibi deliklerden başlarını bile çıkarmağa muvaffak olamaz Girit'te bir kerre daha eşkiya namı işitilmez asayiş o derece iade edilir o derece iade edilir ki Girit Hristiyanları gibi ferun-ı sani itlakına bi-hakk seza olan bir ehaliyi Avrupa'yı da hayrette bırakacak bir surette füyun misüllü daire-i itaat ve tabiiyyete koşarak dehaletе mecbur eder lakin bunlar ne ile olur bilir misin ? Duvel-i muazzama Avrupa'nın yalancı gazetelerinin yazdığı bir takım makalat-ı kazibesine katan sem ve itibar etmez ve bundan evvel ve lev ki cüzi olsun verilen imtiyaz temelinden ref edilerek cezirede icrası lazım gelen ıslahat devlet-i osmaniyyenin arzusu vechile ikmal edildikten sonra devletler tarafından buna karşı bir itiraz vuku bulmaz ve hükümet-i seniyyenin kendi tebaası hakkındaki tedibatına icra edeceği tadilatına Avrupa dest-i müdahaleyi uzatmaz ve şayet Yunan'ın tecavüzat-ı hukuk şeknanesi devam ettiği halde osmanlılar tarafından ahiran olduğu gibi tediben daire-i terbiyeye çekildikleri zaman Avrupa sükutu ihtiyar ederde uzaktan temaşadan başka hiç bir harekette bulunmazsa o zaman her şey yoluna girer, ve Girit ihtilali de ortadan kalkar.
- Kokonoz ! asıl meselenin ruhu şurasıdır ki hazır iki aydan beridir Yunan'a Girit ceziyesinin tahliyesi hakkında duvel-i muazzama tarafından bir çok iltimatolar verildiğini işitiyoruz. Bu iltimatom ne olacak ?
- Efendim iltimatom, bir devletin diğer devlete bir iş hakkında son teklifi mütezammın gönderdiği bir varakadır ki o devletin ifasını teklif eylediği bir hususi mükellef olan diğer devlet kabul etmediği halde varaka-i mezkurede muharrir gün ve saatten sonra iki devletin yek diğeri aleyhinde ilan-ı harb etmesi labüdtür.

- Öyle ise altı devlet tarafından Yunan'a iltimat verildiği sahih değildir.
- Neden sahih olmasın ?
- Sahih olsa idi şimdiye kadar devletlerin Yunan'a ilan etmesi lazım gelirdi çünkü sen öyle dedin.
- Evet ! öyle dedim ama ben kanber dediğinden o zamanki iltimatları söyledim. Şimdikilerin iltimatı tesmiye ettikleri teklifnameler evvelkilere nisbetle pek ehemmiyyetsiz kalıyor.
- Neden ?
- Neden olacak ! iki aydan beridir Yunan gibi kendilerine nisbetle bir karınca makamında bulunan bir devlete üç dört iltimat verdikleri halde hiç birinin de semeresini göremedikleri şöyle dursun bazı iltimatları da adeta redd edildi.
- Büyüklük içinde küçüklük göstermeği şin değil şan sayan müşar ileyhin bu defa dahi – artık bilmem kaçınıcı defa olarak bir iltimat daha verdikleri bir telgrafnamede beyan olunuyor.
- Belki bu defa artık sonu olmalıdır.
- Bu defa değil bakalım kaç kerre verilecekte cümlesi de evvelkilerin yerine kaim olacak.
- Kokonoz ! bir şey daha işittim. Lakin Girit'te askerlik etmiş bir kaç kişi meselenin aslı olmadığını söylediler.
- Nasıl şeydir söyle bakayım.
- Cezirenin bir çarık açmağında ufacık diğer bir ada üzerinde İsplonka Kalesi varmış. Yunanlılar tarafından zabt edilmiş diyorlar. Geçende gazeteler de yazmış idi. Halbuki orada askerlik etmiş olanlar “ bu kalenin zabtı mümkün değildir ” diyorlar.
- Evet vakian eşkıya tarafından dediğiniz kale zabt edilmiş idi lakin geçen gün gelen bir telgrafnamede duveli muazzama askerleri tarafından tekrar istirdar olunduğu ve isatın tedibiyle Yunan'ın cezireden ihracı için her devlet tarafından altışar yüz asker celb ettirilerek Almanya tarafından Sevdalimanı ile Hanya Fransa tarafından istisna ile İsplonka Rusya tarafından Retmü İngiliz tarafından Kandiye işgal edildiği beyan olunmaktadır.
- Aman Kokonz ! bu iş fena sonra o dört müfessiti Girit'in içinden kim çıkarabilecek herifler demiri atıverirlerse.
- Mümkün değil. Çünkü her birerlerinin iştilal eyledikleri yerler yek diğerine muarız olan dört devletin hiç birine nafi değildir. Hatta bu surette kendilerine o mevkiler bahş edilse de kabul etmezler.

- Demek her biri bütün cezireyi zabt etmelidir ki memnun olsunlar ha !
- Öyle ya ! halbuki bu da mümkün değil, çünkü hepsi de ister hepsinin istemesi de hepsine muzırr, zira Girit ceziresi harb nokta-i nazardan bir müselles bahri teşkil edildiğinden her devletin mutammah-ı nazaridir. Taksimi mahal olan bu yağlı kuyruğu her biri kendi üzerinde savlet-i tabiiyyelerini gösteren hayvanat vahşiyye gibi çekişmekten ise işi bu suretle neticelendirilmeği muvafık muslihat görmüşlerdir. Eğerce işin içinde İngiliz olmamış olsa idi Girit'in Fransızlara geçebilmesi varid hatır olabilirdi. Lakin İngiliz vaktiyle kilelerle altınlar verdiği halde Girit'in bir Sevda Limanı'na bile muvaffak olamamışken Fransızlara veyahut sair bir ecnebi devlete kob kolayca kaptırır mı ? Buralarını duvel-i sair pekala bildiklerinden meseleyi Yunan'ı cezireden atarak sahib-i meşruuna iade etmekle hitam pezir etmeğe çalışıyorlar.
- Hani ya çalıştılar da şimdiye kadar ne iş gördüler ? Biçare Girit müslümanları beyhude hedef şımşır melanet olup gidiyor ! cezireden gelen mektupları okudukça ciğerlerim parçalanıyor. Devlet-i aliyyenin dest-i samimi olan Rusya bu halleri görüyordu ne için ses çıkarmıyor dostluk böyle günde anlaşılacak değil mi ?
- Hey şaşkın ! sen daha uyuyorsun. Rusya Girit mazlumlarının hallerine acıyacakta himaye edecek ha. Hala Rusya dediğin dostumuz Yunanistan'ın abluka altına alınmasına razı olmamıştır. Hani ya cihetinde hainata hunzirane telef edilmekte bulunan mazlumin-i islamiyyenin muhafazasını bile düşman bildiğimiz İngilizler taahhüd ederek himaye etmişlerdir.
- Öyle ise Rusya bizim dostumuz değil midir demek isteyeceksin ?
- Orasını erbab-ı siyaset pek güzel tayin edebilir. Benim bildiğim devlet-i osmaniyye tarih-i teessüsünden beri Rusya'dan başka hiç bir devletle çarpışmamış ve Deli Petro'nun vasiyetnamesi de Rusya hazinesinde kemal-i dikkatle hıfz olunmakta bulunmuş olmasıdır ki bundan ne anlaşılabilceği erbabının fikrine muhavveldir.
- Pekala devlet-i aliyye bu devletlerin cezireye asker çıkarmalarına razı oldu mu ?
- Yunan'ın asker çıkarmasına razı oldu mu idi ? Herif hud be hud girdi. Hususyla Yunan'ın girmesiyle duvel-i muazzama askerinin

girmesi arasında dünya kadar fark var. Zira Yunan zabt için duvel-i muazzama ise tahliye için girmişlerdir.

- O bir olduğundan kendisine muariz bulunmadı. Fakat bunlar dört, yek diğerine de muariz bulunduklarından şayet birisi ben çıkmam diyecek olursa diğer üçü icbar edecek tabii icbar edilende müdafaa eyleyecek o zaman al sana bir harb-ı umumi !... Halbuki devletlerin Yunan hakkında vukuundan ictinab eylediklerindendir.
- Öyle ise beyhude iltimatı vermekte ne mana var başka türlü bir çaresine bakmalı değiller mi ?
- İşte çarenin bu türlüünü düşünerek Girit'e asker çıkardılar. Hatta geçen gün gelen bir telgrafta Yunanilerle karışık eşkiya ile dört saat kadar adeta harb ettikleri ve asatı bir çok telefata ile firara mecbur eyledikleri beyan olunmuştur.
- Bu gün aldığım bir habere göre hudud-ı Yunaniyyede bulunan osmanlı askeri seksen bine balığ olmuştur acaba Yunan'ın orada ne kadar askeri var ?
- Yunan'ın hududta bulunan askerin olancası bi-neticesi yirmi beş bini geçmedi. Hem de o kadar muntazam o kadar muntazam ki adeta bir panayır kalabalığı gibi karna karışık hele tuhafı şurada ki silah altına celb ettiği redifleri gidermek için elbise ve ayakkabı bulunmadığından herifleri yalın ayak baldırı çıplak hakkında harbiyye nazırı hiç çekinmeden " Yunan'ın kuvve-i harbiyyesi hiç bir devletin muavenetine öüzaheretine muhtaç olmaksızın osmanlı devleti ile harb edebilecek derecededir " demesine insan nasıl kâhkahalarla gülmez.
- Canım Kokonoz İngiliz hakkında fikrin nedir ?
- İngiliz, kuvve-i bahriyesi mefkud zaifiyyet-i maliyyesi meşhud olan bir devletin daire-i ittifakına kabul edilirse o devlet ne umur-ı bahriyesince ne de maliyyesince düçar-ı müşkülata olmaz.
- Öyle ise İngiliz eyi demek.
- İşte eyiliği bu ! lakin bir kerre kuyruğuna bastın mı, artık başına gelecek belaları, musibetleri sayabilirsen say, bak Mısır meselesi ortaya çıkmazdan evvel devlet-i aliyyenin hiç bir gailisi var mı idi ? O mesele ortaya çıkar çıkmaz pat diye Cidde maddesi zuhur etti. O kapanır kapanmaz Anadolu Ermeni vukuatı baş görterdi. Ermeni mezalimi yaygaraları asimane çıktı. İngiliz gazeteleri çılgılığı bastıkça Avrupa yerinden sarsıldı. Bin zahmet ile o da bastırıldı oradan çok geçmedi İstanbul dahiyeye-i ahiresi meydana aldı. Hayli müslüman kanları döküldü. Yine Ermeni mezalimi diye

İngiliz evrak-ı havadisi feryada başladı. İttihaz edilen tedabir-i saibei sayesinde anında önü alındı. O sırada Horan cihetinde vakia-i Dürüz zahir oldu. Anların tedibatıyla uğraşılmakta iken Girit'te ufak bir ihtilal canlandı ve nihayet iş şimdi bildiğimiz dereceye kadar geldi. Hep bunların sebebi devlet-i aliyyenin İngilizden yüz çevirmesiyle Rusya'nın daire-i ittifaka girmesi yüzünden hasıl oldu. Bir bürudet bizi milyonlarla liralara mütazarar ettiği halde on gurus faide göremedik. İşte İngiliz'in hali böyledir.

- Ama maned herif ha bakalım daha neler çıkaracak.
- Kim bilir ? Osmanlı ile olan bu bürudet devam edecek olur ise artık ötesini tayin edemem. Lakin zannederim iş yoluna girecek zira bürudetin indifaini göstermektedir.
- Canım şu gaileda bir taraf ola idi de bizde artık kuvve-i bahriyyemiz ıslah ve tezyidine gayret ede idik.
- İnşallah inşallah bakında her şeyimizin tarik-i intizama girmesi esbabını müsebbebü'l-Esbab olan halak-ı alem buyururlar.
- İnşallah Kokonoz inşallah.

Mahalliye-i Havadis

Baf muhbirim tarafından aldığım bir mektupta kasaba-i mezbure ve kurrasında Yunanistan haşeratına iane toplanmakta olduğu yazılıyor. Bu sırada osmanlı terbiyesiyle perverde olmuş ve osmanlıların bahadırılığını tamamıyla takdir edenlerden bulunmuş olan bir Hristiyan vatandaştan dahi iane istenilmiş ve fakat “ baykuş bile bir hayva olduğu halde yutacağı kemiği evvela kıcından çıkıp çıkamayacağını muayene için ölçer düğeri de andan sonra yutar bu ise öyle de değildir. Yunan osmanlıya karşı kendi iktidarını bilmez mi ki harbe girişecek ?

Eğer akli başında ise yumurtalarının üzerinde oturup civcivlerini çıkarmağa baksın benim öyle para vermek için Yunan'a borcum yoktur.

“ Ben paramı Yunan haşeratından daha eyi yiyebilirim ” cevabını vermiştir.

(Kokonoz)

aferin ! akıllı vatandaş hakikati ketm etmeyen böyle fikirli, mevsuk Adamları insan nasıl tebrik etmesin koca vatandaş. Allah seni nasıl bilirse öyle yapsın.

Havadis

Bu sene de çıkan vatan gazetesi Girit muhbirinden alıp 638 numrulu nüshasında derya neşr eylediği mektupta cezire-i mezbure cari olan ahval-i vahşiyaneden bahs ettiği sırada ehali-i islamiyyenin nasıl bir suret-i celadane ve barbarane de katl eylediklerini söz delane bir lisan ile beyan etmekte bulunmuş ve ahval-i mezkureyi bazı devletler sofrası külliyyen inkara mütecasir olmuşlarsa da katl ü telef edilen mazlumin tekrar müdeffinlerinden ihraç olunarak münekkerlere bi'l-Erae isbat-ı müddeâ edilmiş olduğu dermeyer kılınmaktadır.

Muharrir ve Sahib-i İmytiyaz : Ahmed Tevfik

Sayı : 11

Tarih : 16 Nisan 1312

KOKONUZ

(Canib-i Viladette Sadır Olan Beyannamedir)

Vali :

(Valtrec : Sendel)

Şevketlü Türkiya Padişahı ve haşmetlü Yunan Kralı hazratı beyninde Hafya ki hal-i harb vücuda gelmiş

Ve devleteyni mişarü'l-İleyhuma beyninde muhasamat-ı mevcude olacağı müddet zarfında Kıbrıs ceziresi dahilinde intizam ve asayişin muhafazası için ittihaz-ı tedabir olunması münasib görülmüş olmağın.

Binaen ala zalik Kıbrıs ceziresinde bulunan kaffe-i eşhasın asayiş-i umumiyyeyi mahall-i ictima ve cemiyyet ve alaylara iştirakten ve çünkü asayiş-i umumiyyenin ihlalini müntecc olabilecek bir hale nevüma bir fiil veya zu ü lafz yahut vaz ve hareket vasıtasıyla sebebiyyet verenler yahut öyle bir hali davet edenler olduğu takdirde ve hamit mesuliyyeti bilakis kendilerine raci olacağı cihetle o gibi hallere sebebiyyet vermekten yahut anları davet etmekten ictinab eylemelerini ben (senet – Maykıl) ve (senet – Corç) nişan zi-nişanının - saniyyesi hamillerinden cezire-i Kıbrıs Vali ve Serdarı (Valter – Cozef – Sendel) işbu ile şediden tenbih ve emreder.

Ve bu kaza kaimmakamı yahut muhafaza-i asayiş memuru tarafından taleb vukuu üzerine derhal dağılmayan her hangi ictima ve cemiyyet yahut alayın ahvalilin icab ettirebileceği kuvvetin istialiyle dağıtılacağını ve her kim salifü'z-Zikr vech üzere bir hal hüdusuna sebebiyyet verir ise heman ahz ü girift eyleyerek hakkında bir mucib-i kanun icra-yı muamele olunacağını ihbar eylerim.

İşbu 1897 senesi şehr-i Nisan'ın yirmi üçüncü günü Lefkoşa da ita olunmuştur.

(Cenab-ı Hakk Kralice'ye Muayyen Ola)

Ba-Emri imza olunmuştur.

Müsteşar-ı Vilayet
Artur Yuniğ

Ciddi Muhavere

- Kokonoz ! ne var ne yok.
- Sen otuz iki mahalleyi bir saatte dolaşırsın gitmediğin yer kalmaz. Yine gelir ne var ne yok benden sorarsın.
- A birader ben ne kadar dolaşsam işittiğim havadislere sen bana sahihdir demeyince itimad etmem. Anın için her vakt seni taciz ederim.
- Doğrudur kafan kalın olduğunu bilirim bir sözü beynine geçirmek için gün vakit lazım. Her geldiğinde de güneşle beraber damlarsın. Acaba Kokonoz efendi kahvesini içerde mi, keyfini çattın mı demezen eşek ahıra girer gibi selamsız sabahsız içeriye dalarsın.
- Kokonoz sabahtan bu tekdir oldu mu ya
- Hayır ! tekdir değil, adeta doğrusu bir söz daima geldiğinde bu kadar erken gelme. İçeriye girdiğinde selamı unutma anladın mı ?
- Anladım pekala şimdi söyle bakalım ne var ne yok.
- Sen ne istedin bakayım.
- Benim istediğim Nisan'ın yirmi beşinci Pazar günü akşamı alafranga saat sekizde Rum'lara bir telgaraf gelmiş, asakir-i şahanenin pek büyük muzafferiyetlere mazhar oldukları beyan olunuyormuş.
- O telgrafın bir suretini o akşam bana getirdiler.
- Aman Kokonoz yanınızda mıdır ?
- Evet işte şurada duruyor.
- Lütfen okur musunuz.
- Okuyayım dinle ; **Madi Ovası**'nda gayet kanlı ve imtidadlı bir muharebe neticesinde Yenişehir Osmanlı'lar tarafından zabt edildi Yunani'ler 3.000 telefata verdiler **Preveze**'ye top atan zırhlılardan (**İpsara**) nam-ı Yunan zırhlısı kaleden atılan toplar üzerine fena halde rahne-dar olarak kendini karaya etmiştir. “ İşte telgraf bu. ”
- Ey bu telgrafa ne diyeceksin ?
- Bu telgraf Hristiyanlara gelmiştir , lakin tab ü neşr etmek işlerine gelmediğinden müebbeden kürek cezasıyla mahkum olmuştur. Sıhhatına kimsenin bir diyeceği yoktur. Zira Mısır'da neşr olunan Fransız gazetelerinden (**Ejipsiyen**) nam-ı gazetede dahi neşr edilen telgraflarda Osmanlı kahramanlarının muzafferiyetlerine

dair pek çok havadisler olduğu gibi İngilizce gelen bir telgrafta bunları teyid etmektedir.

- Demek oluyor ki Preveze istihkamından atılan toplar Yunan'ın bir de zırhlı gemisini batırmıştır. Bu pek büyük muzafferiyettir. Değil mi Kokonoz ?
- Şübhe ne ! daha karaya düştüğü beyan olunan zırhlının nasıl bir dehşetli zırhlı olunduğunu bilsek kıvıra kıvıra oynarsın.
- Aman birader. Şunu biraz tarif et bakayım. Keyfim katmerlensin.
- Lakin şekeri sana ait olmak üzere katmerlenecek keyfinden biraz da bana vereceksin ?
- Canım işi yine tuhaflığa dökme şu gemiyi vasf et.
- Efendim bu gemi bahriyye mekteplerimizde terderrüs eden talebimize numune olarak gösterilen Yunan'ın karadı ile yaptırıp hala esmanını tediye edeceği en cisim en kuvva en metin en dehşetli bir zırhlıdır ki, bunun bu suretle mahvı Yunan'ın kolunu kanadını kırmıştır.
- Acaba Kral'ın bundan haberi var mıdır ?
- Tabii böyle kuvve-i bahriyyeden kısım-ı azami mahv olur da Kral haber almaz olur mu ?
- Üç bin kişi de telefata vermişler. Zannederim telgrafname öyle diyor.
- Evet ! lakin öyle bir hücumda öyle bir kanlı muharebe de üç bin telefata verdiklerine ben o kadar inanmıyorum.
- Demek mübalağa mı edilmiş diyeceksin.
- Hayır daha ziyade olmak lazım gelir. Bu telgrafname telefata tahmin üzerine yazmıştır. Harb hitam bulupta laşeler bir I,ki üç diye sayılmaya başladığı zaman işin aslı meydana çıkarak üç bin tahmin olunan telefata bir de bakarsın ki adedi dört bine çıkar.
- Pek devr-i endişsin Kokonoz birader bunun da ihtimali vardır.
- Şübhesiz ! çünkü telefata tahmin eden adam işar muhmini değil a gazete muhbiridir. Canı isterse altı binden dutturur istemezse üç binden iki binden tahmin eder.
- Lakin Kokonoz ! bundan evvel gelen telgrafnameler bizi ne kadar dil-hun etmiş idi.
- Evvelki gelenleri şöyle dursun hala daha iki gün evvel gelen şirket telgrafını görmedin mi biçareler hayallerine o kadar vesat vermişler ki Yanya'dan bakında Yunan tarafından taht-ı muhasaraya alınacağını söylemeğe cesaret etmişlerdi.

- Demek o telgraf şirketler tarafından o suret ifrağ olunmuş bir şey idi.
- Bunda şüphe edilecek mahal var mı herifler maraziyeden kederinden çatlayacak değiller a baktılar gördüler her telgraf Yunan aleyhinde bu da çekiler belalardan değil çünkü zehir leniyorlar ne yapsınlar bizim galibiyetimizi kendilerine kendilerin mağlubityyetlerini bize atf ederek bir yelgrafname dönüp keşide ediyorlar.
- İstanbul'dan Nisan'ın yirmi dördü tarihiyle varid olan bir telgrafnamede diyor ki Gazi Osman ordu-yu hümayuna müfettişliğine hareket etti Yeni Şehir orasına hakim son istihkam olan (**Karanberi**) şiddetle tahrib olunuyor. Asakir-i Osmaniyye mütevaliyyen muzafferdir. Yunaniler toplarını geri çektiler Preveze de Yunaniler makhurdur bu telgrafnamenin sıhhatına ne diyeceksin ?
- Gazi Osman Paşanın ordu-yu hümayun kumandanlığına tayin buyurulduğu şirket telgrafnamelerinden birisinde muharrirdir müşarü'l-İleyhin hududa müteveccihen hareket ettiği de mezkur telgrafın cümle-i havadisinden bulunmuştur.
- Nisan'ın yirmi altıncı günü tarihiyle der saadetten varid olan bir telgrafname dahi muzafferiyetimizi mualllem ve diğer telgrafnameleri müeyyed bulunuyormuş diyorlar.
- Evet işte anında bir suretini şimdi getirdiler.
- Rica ederim lütfen anı da okuyunuz.
- Eyî ama artık fazla gittin biraz da ihtiyarlığımıza hürmet et de beni o kadar yorma al vereyim de sen okuyu ver.
- İstedğin ricaya karşı beni redd etmek muvafık insaniyyet değildir. Ben senin gibi okuyamam okusamda ziknim kabadır anlayamam.
- Hay kalın kafalı herif hay e. gavabetin bu derecesini de görmedim.
- Ey ne yapalım Allah vergis. İtiraz edebilirsin ?
- Kaç aydır huzuruma gelip gidiyorsun zerre kadar istifade edemedim.
- Buna mı taaccüb edersin. Bilmiyor musun ki senelerce birlikte bulundukları benim kadar da istifade etmeyerek (eski hamam eski tas) kaşmışlardır.
- Ne hal ise sadetden çıkmayalım ne yapacaktık. Ha ! telgrafnameyi okuyacaktık değil mi ?
- Evet ! bunun için kocaman bir de rica etmiş idim.

- Pekala dinle dersaadet fi 26 Nisan 97 saat 9 dakika 30 kable'z-Zeval.
Vaki olan son muharebelerde dahi asakir-i şahane galip gelerek (Yeni Şehir)'i zabt etmiştir. Yanya'ya doğru yürümekte olan Yunani'ler telefât-ı azimeye düçar olarak ricat etmişlerdi. Anladın mı işte bu da öteki telgrafnamelerin muhtasiran aynı demektir.
 - Demek bu halde Yeni Şehir'i Osmanlı'lar elde ederek ileriye doğru pay endaz mühabet ve şecaat oluyolar.
 - Yeni Şehir'in içinde yuva yapmak için girmediler elbette ileriye doğru yürüyecekler
 - Öyle ise Yeni Şehir'e kadar olan mevaki-i mühimme ve bilad-ı müteaddide de bu gün Osmanlı'lar dest-i tehiresinde bulunuyorlar.
 - Artık orasını da sormak abes değil midir ? Yeni Şehir'e geldikten sonra askerin geçtiği yerler düşman elinde mi kalır.
 - Nerede ise donanma-yı hümayun'da oralara vasil olmuştur. Zira boğazdan geçeli epeyce zaman olmuş.
 - Tabiidir ki donanma-yı hümayun'un en kuvvetli kısmı Selanik cihetine gidecektir. Ve alınan malumata göde de gitmişlerdir. Bir rivayete nazaran galiba iki kıtası da Girit sularına azimet etmişler elbette bir iki kıtası da Praveze cihetlerine hareket eylemişlerdir. Zira telgrafnamelerin birinde " Osmanlı Donanması'yla Yunan Donanması'nın yek diğerine tesadüf edeceği muhakkaktır " denilmiştir.
 - Donanma-yı Hümayun'da yetişecek olursa o zaman iş başka bir suret kesb eder ki o da Yunan gemilerinin Preveze Kalesi'ni top güllerine hedef edememelerinden naşı Pire'ye doğru yol almalarından ibarettir.
 - Yunan Donanması Preveze Kalesi'nden atılan toplara mukavemet edemediği halde istihkama bir de müteharrik inzimam edecek olursa artık harbiyye-i Yunaniyyenin li-ali't-Tayin alabildiklerine gideceklerine şüphe mi vardır ? Zira bir istihkama karşı mukavemet ve müdafaadan aciz kalan bir gemi bir de koca donanya mukabilede bulunamayarak kendisini muhafaza edecek cihet hangisi ise oraya sığınmaya ve beceremediği halde o güne küçük tahrik çerh-i firara müsaraat eylemeğe mecbur olacağı bedihidir.
- Binaen aleyh şimdiye kadar varid olan gerek resmi ve gerek gayr-ı resmi telgrafnameler bi-hamdüllah teali asakir-i Osmaniyye'nin muzafferiyat-ı mütemadiyyelerini göstermekte olduğundan yine

inayet-i rubbaniyye muayyenimiz olarak çok severiz. Hitam-ı muzafferiyyetimize dair telgrafnamelerin vüruduna ümit varız.

Osmanlılarız askerimiz şir-i jiyandır
 Şimşir veladetlerinin her yeri kandır
 Savletleri ama ki aduvye ne yamandır
 Ölmek bize meydan ol vişandır
 Gaziyiz eğer kalsak olursanda şehidiz

Osmanlılarız namımızı duysanız ida
 Havfindan olur mutekif guşe-i ahfa
 Ecza-yı vücudunda olur zelzele peyda
 Zira bizi Kokonoz'umuz ölüm dehşeti asla
 Gaziyiz eğer kalsak olursanda şehidiz
 Zira iki yüzden de bila şüphe saidir

Top patlasa ahenk-i letafet sanırız biz
 Meydan viğa içre bizi etmede tehziz
 Lakin yine Osmanlılar eyler bunu temyiz
 Etmez bizi düçar hiras hançer ser-tiz
 Gaziyiz eğer kalsak olursanda şehidiz
 Zira iki yüzdende bila şüphe saidiz

Meydan viğa asker ada ile dolsa
 Her ferdi birer ejder hun-har dahi olsa
 Kurtulma ne nereye kaçsa sokulsa
 Nam almışız alem bilir elbette sorulsa
 Gaziyiz eğer kalsak olursanda şehidiz
 Zira iki yüzdende bila şüphe saidiniz

Yarış

Geçen nüshamızda Değirmenlik'ten Lefkoşa'ya koşan Hristiyan delikanlılarına dair tafsilatı alınmıştır.

Bunlar yedi kişiden mürekkeb imişler. Her biri bir devletin ismiyle tevsim edilerek koşuşturulmuşlar ilerinde evvelce tecrübesi kerrat ile icra olunarak diğerk altuyı fersih geçmiş olanın ismini Yunan koydukları gibi en zayıfı cümlesinden geri kalmakta maharet kesb etmiş olanı da Osmanlı ismiyle tevsim olunmuş ve diğerkleri de birer devlet isimleriyle tesmiye kılınmışlar.

Vakta ki iř bu suretle hitam bulduktan sonra Değirmenlik'ten şehre doğru koşmağaa başlamışlar ve nihayet en ziyade koşan ve Yunan ismini alanın Emya Milya karyesine gelir gelmez bir ayağı total olmuş ve en zayıfı olup en arkada kalan ve Osmanlı namını alan ise cümlesinden evvel Lefkoşa'ya girmiş. Tuhaf değıl midir ?

(Kokonoz)

Total nerede kalmış ? Acaba řehre gelebilmiř mi ? Yoksa ! ...

Muharrir ve Sahib-i İmtiyaz : Ahmet Tefik

Sayı : 12

Tarih : 30 Nisan 1312

KOKONUZ**(Tebrik-i Iyd)**

Bugün Iyd-ı Said İzha'nın ibtidası bulunmak hasebiyle bi'l-Cümle müminin-i muvahhidin-i mesrur el-Fuad olarak zebh-i kavanin ve tebrik Iyd-ı müserretkarine şetaban olmuşlardır.

Cenab-ı hakkla nihayetsiz kamd ve süna olsun ki bizi bu Iyd-ı mübarekeye muzafferiyet ve mesudiyyetle yetiştirmişlerdir.

Böyle bir bayram içinde iki Iyd ile karirü'l-Uyun olan islam kardaşlarımızı tebrik eder ve bu günde evlad ve iyalinden devr olarak düşman karşısında martin kurşunlarına göğüs kereminde bulunan mücahidin-i islamiyyenin mansur ve muzafferiyetleri ve azim-dar cennet olmuş şüheda-i müminin'in garik lecce-i bahr rahmet buyurulması ve devlet-i ebd-i müddet Osmaniyyenin ilelebed pay-dar olması duası icabet nümasını isal kabül-gah ahadis etmekle hatm-i makal eylerim.

Sayı : 13

Tarih : 14 Mayıs 1312

KOKONUZ

Muhavere

- Kokonoz
- Efendim
- Bugün seni keyifli görüyorum
- Ha ha ha ha
- Canım ne gülüyorsun.
- Ha ha ha ha
- Söylesen a Kokonoz ne gülüyorsun
- Keyfim var keyfim
- Ne hayr ola
- Hayrı şerri yok keyfim var ve's-Selam
- Canım anladık sebabini söyle
- Yok herkesin keyfine karışılmaz benim bu gün var istediğim kadar güleceğim.
- Ben gülme demiyorum a yalnız sebabini anmamak istiyorum.
- Sebebini anlayıpta ne yapacaksın
- Ben de güleceğim
- Bu keyf bana ait olduğu için kimseyi iştirak ettiremem.
- Canım Kokonoz her vakit sualime cevap almak için sekiz bin temenna dokuz bin rica on bin istirham
- Ne o gördün mü işte ben gülüyorum sen kızıyorsun
- Demek söylemeyeceksin.
- Söyleyeceğim ama gülmeyeceksin
- Peki
- Sabahleyin yerde oturuyordum birisi bir mektup okuyor idi azmadan birisi o kadar medh ediyorlar ki sorma gitsin.
- Elin medh olunmasından sana ne
- A babam dinle de sonra itiraz et
- Haydi dinliyorum söyle bakalım
- O adam için alim imiş, fazıl imiş, sadık imiş, felanmış kulanmış gibi bir çok aharı "miş" 'li kelimeler
- O alim imiş felanmış sana ne

- Sen böyle her söylediğinde sana ne gibi bir sual çıkarma söyleyeceklerimi dinle
- Söyle bakalım demek bize yalnız dinlemek size de söylemek düşer öyle mi
- Mektup okudun mu bitti düşündüm düşündüm o zatın haiz olduğu sıfatın kaffesi bende var kendimi o anı kendim zannediyorum.
- Kokonoz yine şaşalanmağa başladın
- Sen şakamı zannediyorsun
- Hele mektubu görmeli idin ne kadar “ miş ” varsa bu adam anı haiz
- Anlaşıldı Kokonoz sen bu gün sebrebeni söylüyormuşsun
- Ne için birbirimizden hiç farkımız yok
- Ey şimdi ne yapacaksın
- Mektup gönderilen zate şeref müşabehtim o zatın evsafını havi mektubun mürsiline yazacak ne kadar ahlak hamidesi varsa anlayacak tamam her tavrı her huyu bana benzedi mi ben işimi bilirim.

Rodoslu Hamdi

Sayı : 14

Tarih : 28 Mayıs 1312

KOKONUZ

(İhtar İle küçük Rica)

Abonat efendiler :

Gerek Lefkoşa'da gerek cezire dahilinde bulunupta bedelatı gönderilmeyenleriniz için ihtar rica yazmaktan artık usanmış bıkmış olduğundan bedelatı göndermemeğe epeyce niyet etmiş olanlarınız bari şimdiye kadar aldığınız gazeteleri geri göndermelisiniz ki kağıt paralarını olsun gayb etmeyeyim. Eğerce anları da göndermez iseniz mecburen bendeniz de artık gazetenin arkasını keseceğim gibi on dört nüshaya kadar olan ihsanımın da kimlere olduğunu ilan edeceğime katiyyen emin olunuz.

Bundan sonra ki nüshaya kadar bekleyeceğim. Haber de göndermeyeceğim.

1

Askerler acaba nar-ı mücessem misiniz siz
Bir lemhada ada-yı bütün ettiniz ihrak
Bir lahzada hak bede kaldınız ilhak
Yoksa meliki'l-Mevt ile hemdem misiniz siz

2

Her savletiniz inlediyor ru-yu zemini
Nim-i dehşetiniz titretiyor düşman dini
Seyr etmek için gökte melekler size nazır
Allah'a da sevk eyledi Cebrail emini

3

Devletleri hayrette bıraktı bu gazanız
Doldu demm-i ada ile meydan veganız
Geldi akarak hun-ı şehadetleri işte
İmdadınıza oldu şitaban-ı şühedanız

4

Düşman da şaşırdı yolunu savletinizden
Yerler bile ler-zan oluyor dehşetinizden
Süngüleriniz lema-feşan oldu mu bir gez
Seyr eyleyenin aklı gider heybetinizden

5

Her hamlede serdikce siz ada-yı zemine
Meydanda zafer sesleri başladı tanine
Şad ettiniz Allah bilir ruh-ı beni'yi
Takdis olunur hizmetiniz din-i mübine

6

Lazım mı size rütbe nişan söylemek asker
Siz olmuş iken böyle büyük rütbeye muzaffer
Bin rütbe denir saati bu şanlı gazanın
Zira olamaz mur-ı zayıf aşrla hem-ser

7

Asker olanın yarasıdır şanlı nişanı
Meydan gaza içre ölüm, rütbesi şanı
Gazidir eğer kalsa ölürse ne saadet
Layık mı kaçırmak bu saadetli zamanı

8

Bin rütbe nişan alsa yine almaz o asker
Harbte alınan yara gibi rütbeye muzaffer
Zira bri kanıdır ölümle olur efna
Lakin öteki rütbe gider kabre beraber

9

Gerçi size layık o meratib o nişanlar
Siz döktünüz Allah yoluna su gibi kanlar
Terk ettiniz evladınızı ehlinizi hep
Canlar artarak geldiniz ey şir-i jeyanlar

10

Her evde bıraktı niceniz hayli nüfusu
Kaldı kiminin köşede o nazlı arusu
Dünyayı unutturdu size hep işitince
Meydan vega içre çıkan nara-i kus

11

Bir savlet-i şirane ki gösterdiniz ilhak
Hatırlara geldi o zaman hayder ü hındık
Titredi bütün cism-i aduvviyi o mahabet
Arzunuza Allah sizi kıldı muvaffak

Muharir ve Sahib-i İmtiyaz : Ahmet Tevfik

IV

Kaynakça

1. Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat, Ferit Devellioğlu.
2. Kamus-i Türki, Şemsettin Sami.
3. Kıbrıs'ta Basın Tarihi, Cemalettin Ünlü.